

בבית הדין המשמעתי לעובדי הסגל האקדמי

של אוניברסיטת תל אביב

בעניין שבין:

אוניברסיטת תל אביב

התובעת

לבין

פרופ' [REDACTED]

הנתבע

גזר דין

פרופ' מיגל דויטש, יו"ר

1. הנתבע הואשם בביצוע עבירות של התנהגות שאינה הולמת איש סגל אקדמי, ביחסיו מול שלוש מתלוננות אשר בינו לביןן התקיימו יחסי מרות: דוקטורנטית בהנחיית הנתבע (המתלוננת 1), פוסט-דוקטורנטית של הנתבע (המתלוננת 2) ועוזרת מחקר של הנתבע (המתלוננת 3). המתלוננת 2 הפכה לחברת הסגל האקדמי הבכיר והנתבע הואשם בביצוע עבירות של התנהגות בלתי הולמת כלפיה גם בתקופת חברותה בסגל. כמו-כן הואשם הנתבע בביצוע עבירות של התנהגות בלתי הולמת כלפי [REDACTED] אשר עבד במעבדה [REDACTED]

2. בנוסף לאמור לעיל, הנתבע הואשם בביצוע עבירות של הטרדה מינית כלפי המתלוננות 1 ו-2.

3. לאחר שמיעה נרחבת של מסכת העדויות וטענות הצדדים ניתן ביום 5/5/26 פסק הדין בתיק זה (להלן: "פסק הדין"). פסק הדין הרשיע את הנתבע בחלק מן האישומים וזיכה אותו מן האישומים האחרים, הכל כמפורט בפסק הדין.

4. פסק הדין קבע, בין היתר, כי הנתבע נהג לא אחת באופן משפיל במתלוננת 1, הטיל בה אימה, הרים קולו עליה, והעיר הערות סרקסטיות ומבזות ביחס לאישיותה, משקל גופה וכישוריה; כמו-כן נמצא כי באחד המקרים הוא הטריד אותה מינית, באופן מילולי.

5. הנתבע הורשע בגין התנהלות בלתי הולמת כלפי המתלוננת 2 בתקופת חברותה של מתלוננת זו בסגל האקדמי הבכיר. נקבע בפסק הדין כי הוא נהג כלפיה באופן שתלטני, אגרסיבי ומעליב. הוא נזף בה באופן קבוע על כך כי היא אינה מודיעה לו מתי היא מגיעה, אינה יושבת לידו, אינה מקדישה לו זמן, ומסתירה ממנו הצעות מחקר שלה. הנתבע גם צעק עליה ואמר לה כי היא "חוצפנית" וכי היא נמצאת בסגל בזכותו. באחד המקרים כינה אותה וסטודנטית שלה בכינוי "מטומטמות". נקבע כי הנתבע מעולם לא השלים, בעקבות פרישתו לגימלאות, עם העברת המעבדה אשר הייתה מרכז חייו האקדמיים לניהולה הבלעדי של המתלוננת.

הנתבע גם הורשע בגין הטרדה מינית (מילולית) של מתלוננת זו, נוכח התייחסויות חוזרות שלו המתמקדות במיניותה, כשחלק מן הארועים התרחש בתקופה שבה התקיימו יחסי מרות עימה.

6. ביחס למתלוננת 3, הנתבע הורשע בעבירה של התנהלות בלתי הולמת עקב אמירה משפילה כלפיה, שלוותה בצעקות.

7. ביחס [REDACTED], פסק הדין קבע כי הנתבע נקט כלפיו גישה תוקפנית ומקניטה, והשפיל אותו בהתייחס ליכולותיו המקצועיות.

8. ניתן לשאוב השראה באשר לשיקולי הענישה מן ההוראות בחוק העונשין, תשל"ז-1977. העיקרון הבסיסי הוא עקרון ה"הלימה" בין העונש לבין העבירה (עקרון המידתיות) (סעיף 40 לחוק). יש להתחשב בערך החברתי שנפגע ובנסיבות הקשורות ושאינן קשורות בביצוע העבירה. ניתן להתחשב הן בשיקולי הרתעת היחיד (סעיף 140 לחוק) והן בהרתעת הרבים (סעיף 140 לחוק).

במסגרת הנסיבות הקשורות בעבירה יש להתחשב, בין היתר, בניצול לרעה של מעמד הנאשם מול נפגע העבירה ויחסיו עימו (סעיף 40ט(א)(11) לחוק העונשין). רלוונטי גם הנזק שנגרם או שצפוי היה להיגרם מן העבירה (סעיף 40ט(א)(3)-(4) לחוק זה). אלה נסיבות המחמירות את העונש (ר' סעיף 40ט(ב) לחוק). ביחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, סעיף 40יא לחוק העונשין קובע כי ניתן להתחשב בין היתר ב"פגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו" (ס"ק(1)); הנזקים שנגרמו לו בשל הרשעתו (ס"ק(3)); נטילת האחריות על מעשיו ומאמציו לתיקון תוצאות העבירה (ס"ק(4))

– (5); התנהגות חיובית ותרומה לחברה (ס"ק 7); עברו הפלילי (בעניינינו-המשמעתי) של הנאשם (ס"ק 11), וחלוף הזמן מעת ביצוע העבירה (ס"ק 10).

סעיף 40א (6) לחוק העונשין קובע כי יש להתחשב ב-:

"שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא ייזקפו לחובתו".

9. המעשים שבהם הורשע הנתבע הם חמורים ופגעו קשות בערכים החברתיים המוגנים. בהקשר להתנהלות שאינה הולמת איש סגל אקדמי מדובר בהתנהלות בוטה, שתלטנית ואגרסיבית, ובהשפלה של המתלוננות ושל [REDACTED]. הדברים נעשו תוך ניצול לרעה של מעמד הנתבע כלפי הנפגעים והם גם פגעו בתדמית האוניברסיטה. אכן, הנתבע זוכה מאשמה ביחס לחלק ניכר מפרטי האישום ויש לקחת זאת בחשבון, אך גם פרטי האישום הרבים שבהם הורשע הם חמורים. מעבר להיבט הכמותי, יש להתחשב גם במימד האיכותי. בנוסף, צודקת התביעה בטענתה כי לגבי חלק מן האישומים שבהם הנתבע זוכה נקבע בפסק הדין כי ההתנהלות לא הייתה ראויה, אף כי לא הגיעה לכדי עבירה משמעית. כאשר שוקלים את הענישה בגין פרטי האישום שבגינם הורשע הנתבע ניתן להתחשב גם בעובדה זו, המצביעה על דפוס ההתנהלות הכללי של הנתבע כלפי הנפגעים.

ביחס להטרדות המיניות, מדובר בהתייחסות משפילה המופנית למתלוננת 1 ביחס למיניותה ובהתייחסויות חוזרות המופנות למתלוננת 2, המתמקדות במיניותה. מדובר אמנם בהטרדות מילוליות שלא נלוו להן מעשים, אך עבירות של הטרדה מינית נושאות חומרה מיוחדת ובמיוחד כך כאשר מדובר ביחסי מרות.

10. באשר לנזקים שנגרמו, נקבע כדלקמן בפסקה 13 לפסק הדין:

"יש לזכור כי דווקא ככל שחבר הסגל רוכש מוניטין מוגברים בקהיליה האקדמית, המשקל המיוחד לדבריו על ידי הסטודנטים והמונחים מתעצם. חיווי דיעה שלילי על אישיותו של מי שמצוי תחת מרותו (להבדיל מביקורת עניינית על מעשיו ומחדליו) עלול ליצור נזק כבד לדימוי העצמי של אותו אדם, אשר יקשה עליו גם בהמשך דרכו."

ביחס לכל המתלוננות נקבע בפסק הדין (פס' 8) כי "ניכרו בדבריהן (של המתלוננות – מ' ד') סימני אמת ותחושה אותנטית קשה של עלבון והשפלה עקב התנהלות הנתבע כלפיהן במהלך הקשר ביניהם."

עוד נקבע כי התנהלות הנתבע יצרה מצוקה מסוימת אצל המתלוננת 2, [REDACTED]

ביחס למתלוננת 1 נקבע אמנם בפסק הדין כי "אכן, אין בסיס ראיתי בתיק זה לקבוע כי נגרם למתלוננת נזק בריאותי עקב התנהלות הנתבע.. (פסקה 31), אולם גם נקבע כי הנתבע התייחס

למתלוננת זו באופן משפיל והטיל עליה אימה, בין היתר באמצעות צעקות. הנתבע העיר למתלוננות 1 הערות סרקסטיות ומשפילות וכינה אותה בכינויים עולבים כ"טיפשה", "עצלנית" ו"מפונקת". הנתבע גם התייחס באופן מבזה למשקל גופה של המתלוננת 1. כאמור בפסקה 56 לפסק הדין, אשר אימץ את עדות המתלוננת בנדון, המתלוננת חשה מושפלת, עצבנית ומאוד מדוכאת, והרגישה שהיא לא רוצה להתקיים.

פשיטא כי התנהלות משפילה כלפי אדם גורמת לו נזק כבד ופוגעת באישיותו, בדימוי העצמי שלו ובאיכות חייו. תחושת השפלה היא מן התחושות הקשות שאדם עלול לחוות. כאמור, התנהלות משפילה עלולה לגרום נזק כבד במיוחד כאשר היא נעשית על-ידי אדם בעל מוניטין רב, כלפי מי שמצוי תחת יחסי מרות עמו. יחס משפיל מצד הנתבע היה גם מנת חלקם של המתלוננת 3 ושל

11. לכך יש להוסיף כי הטרדה מינית גורמת באופן אינהרנטי נזק למושא ההטרדה. כפי שנאמר בעניין רחמני ((ע"מ 2192/06 רחמני נ' נציבות שירות המדינה (5/4/07)), אשר אליו הפנה פסק הדין בתיק זה: "ההטרדה המינית פוגעת בכבוד האדם ומבזה את עצמיותו ופרטיותו. היא פוגעת באוטונומיה האישית שלו, במעמדו החברתי, ובזכותו לשוויון ביחס לבן המין האחר."

12. מעשי הנתבע פגעו גם באוניברסיטה. כפי שנקבע בהחלטת בית דין זה מיום 10/7/26, התנהגות בלתי-הולמת והטרדות מיניות המתבצעת על ידי איש סגל אקדמי פוגעות בהכרח בערכי האוניברסיטה ובמוניטין שלה. בכך נגרם נזק לאוניברסיטה ולתכליות פעילותה, ברמה התדמיתית והעניינית.

13. האישומים אשר בהם הורשע הנתבע נושאים עימם אם כן חומרה רבה. יש לזקוף לחובת הנתבע גם את העובדה כי לאורך כל ההליך המשמעתי הוא דבק בהאשמת-שווא כלפי המתלוננות, שלפיה הן רקחו קנוניה נגדו ובדו עלילה. ככלל, פסק הדין מצא את גרסת המתלוננות כמהימנה, גם כאשר נקבע כי המעשים אשר עליהם העידו אינם מגיעים לכדי עבירה משמעטית. גישה זו של הנתבע הוסיפה לפגיעה הקשה שנגרמה למתלוננות.

14. גורם חשוב בשיקולי הענישה הוא ההיבט ההרתעתי. יש להתחשב, כאמור לעיל, הן בהרתעת היחיד (הנתבע) והן בהרתעת הכלל (חברי סגל אחרים). בהקשר להרתעת היחיד, הנתבע טוען כי הוא נענש דיו עקב הסבל שנגרם לו מחמת עצם התנהלותו של ההליך המשמעתי נגדו, ההרשעה, וההוצאות שהוציא לצורך ניהול ההליך. בנוסף, המעבדה, אשר אותה הוא הקים ובה ניהל שנים רבות את מחקריו, נסגרה. כמו-כן הוא הצביע על כך כי כל הנפגעים בתיק זה כבר אינם באוניברסיטה. אין אם

כן חשש כי הוא יפגע בהם שוב. עוד הצהיר הנתבע כי הוא מוכן להגביל את עצמו כך שבעתיד הוא ינחה תלמידים רק יחד עם מנחה נוסף.

אכן, ניתן לקוות כי הנתבע למד את הלקח ויימנע מחזרה על התנהלותו. נכון הדבר כי עצם ההרשעה של חוקר בעל שם כנתבע, בעבירות הנדונות, מהווה מבחינתו עונש של ממש. עם זאת, נוכח חומרת העבירות והצורך להגשים כהלכה את תכלית ההרתעה, הן ההרתעה האישית והן הרתעת הכלל, לא ניתן להסתפק בהרשעה בלבד ללא הוספת עונש הולם.

15. כאמור בפסק הדין, הצדדים ניהלו בתיק זה הליך משפטי מורכב וסבוך, תוך מיצוי זכויותיהם הדיוניות והראייות. שאלה היא כיצד הדבר משליך בענייננו על שיקולי הענישה. קיימים בנדון שיקולים לכאן ולשם. מצד אחד, הנתבע הורשע בפרטי אישום רבים אשר אותם הוא הכחיש, דבר אשר דרש השקעת זמן רב בהוכחת האישומים. מצד שני, התביעה נקטה בגישה מרחיבה מדי ביחס לפרטי האישום מושא התביעה, דבר שהוביל לזיכוי הנתבע מחלק ניכר מן האישומים. בנסיבות אלה, דומה כי אין לגזור מהתמשכות ההליך מסקנות משמעותיות לשאלת הענישה הראויה בענייננו. התייחסות "נייטרלית" לעניין זה גם מתבקשת מהיקש לסעיף 40א(6) לחוק העונשין, הקובע, כאמור לעיל, כי יש אמנם להתחשב בשאלת שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות האכיפה, "...ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא ייקפו לחובתו".

16. במסגרת השיקולים העשויים להצדיק הקלה על הענישה במקרה זה יש לקחת בחשבון את גילו המתקדם של הנתבע, אשר הוא בן כ-80 שנים (להתחשבות בשיקול הגיל, ר' סעיף 40א(1) לחוק העונשין, הנזכר לעיל), ואת העובדה כי כניסתו למעבדה נאסרה עוד לפני פתיחת ההליך המשמעתי (למעט לצורך הנחיית [REDACTED], באופן מוגבל ובתיאום עם המתלוננת 2, אשר מונתה כמנהלת המעבדה). זאת, במסגרת "מיתווה הדקאן השני" מיום [REDACTED] (המעבדה נסגרה לאחר עזיבת הסגל על ידי המתלוננת 2). עוד העלה הנתבע את מצבו הבריאותי כשיקול בהקלה עונש. יש עוד להתחשב בענייננו בעברו המשמעתי הנקי של הנתבע, לאורך עשרות שנות פעילות, בפעילותו המדעית הפוריה ובהערכה הרבה שלה הוא זוכה מעמיתים ומסטודנטים אחרים שלו.

17. באת-כוח הנתבע הביעה בשמו חרטה, בשלב שמיעת הטיעונים לעונש. הנתבע לא התייצב לדיון שבו נשמעו הטיעונים, ומחמת כך לא ניתן היה להתרשם מכנות החרטה. נטען על ידי באת-כוח הנתבע כי הוא שהה עם נכדיו המצויים בחופשה שתוכננה מראש. היא הצביעה על כך כי הבקשות שהגישה התביעה לקראת הישיבה הראשונה, אשר אליה התייצב הנתבע, גרמו לכך שבישיבה הראשונה לא נשמעו הטיעונים לעונש ונקבעה לשם כך ישיבה נוספת. דא עקא,

מועד הישיבה השנייה נקבע בהסכמה זמן מספיק מראש ובכל מקרה, ניתן היה לבקש את שינוי המועד, לפני הדיון. בנסיבות אלה יש להקנות אמנם משקל-מה להבעת החרטה, אך זאת במשורה בלבד. יש גם להוסיף כי משקלה של החרטה בענייננו הוא מלכתחילה מוגבל, לאחר ניהול הליך מורכב וארוך אשר כלל הכחשה גורפת של האישומים והטחת האשמות קשות כנגד הנפגעים, על ידי הנתבע.

18. מסכת העונשים העשויים להיות רלוונטיים על פי תקנון המשמעת ביחס לאיש סגל שפרש לגמלאות היא מוגבלת מאוד. במקרה שבפנינו, עשוי להיות רלוונטי עונש של נזיפה בכתב, על פי סעיף 4.1.1 לתקנון המשמעת. יתכן כי כך הדבר גם לגבי קנס כספי, על פי סעיף 4.1.7 לתקנון. עם זאת, הקנס מוגבל לתקרה של שתי משכורות חודשיות. ספק אם ניתן להקביל תקרה זו לשתי קצבאות חודשיות המתקבלות במסגרת תשלומי פנסיה ובכל מקרה – גובה תקבולי הפנסיה לא הוכח.

סעיף 4.1.10 לתקנון המשמעת מאפשר "פסילה מעבודה באוניברסיטה, בכל צורת העסקה, לצמיתות או לתקופה שתיקבע". ברור כי המושג "פסילה מעבודה", בסעיף זה, אינו מכון דווקא לפסילה מקיום יחסי עבודה עם האוניברסיטה על פי דיני העבודה, שכן העונשים של פיטורים מן העבודה או השעיה כבר מופיעים בסעיפים 4.1.9 ו-4.1.2 לתקנון. על-פי תכלית הדברים, יש לפרש את התיבה: "פסילה מעבודה באוניברסיטה, בכל צורת העסקה", בסעיף 4.1.10, ככוללת פסילה מעיסוקים אקדמיים באוניברסיטה כגון הוראה, הדרכה או מחקר, המתבצעים במסגרת הקשר החוזי הקיים בין הגימלאי לבין האוניברסיטה מכוח נהלי האוניברסיטה. אלה עיסוקים אשר לאוניברסיטה נתון עניין בקידום, גם באמצעות גימלאי הסגל האקדמי. תכלית הסנקציה היא הרחקת המורשע מפעילות באוניברסיטה, לזמן כזה או אחר, אם לשם הגנה על צדדים אחרים הפעילים באוניברסיטה ואם לצרכי הרתעה, לפי העניין.

עקרונית, עשוי להיות רלוונטי בהקשר לגימלאי גם עונש של תשלום פיצוי כספי לנפגעים על-פי סעיף 5 לתקנון המשמעת, נוכח הפסדים כספיים שנגרמו להם עקב העבירות. עם זאת, גובה ההפסדים כספיים לא הוכח בענייננו, גם לא ברמה הכללית. הגם כי אין מדובר בהקשר זה בתביעה נזיקית אלא בהוראה עונשית, התקנון אינו מתייחס לפיצוי בגין "נזק", מושג הכולל גם נזקים בלתי-ממוניים, אלא לפיצוי ל"כיסוי הפסד כספי". בנוסף, קיימת גם בהקשר זה תקרה של שתי "משכורות" חודשיות, וכאמור, ספק אם ניתן להקביל זאת לתקבולי פנסיה.

19. "חבר סגל אקדמי" מוגדר בסעיף 2 לנוהל למניעת הטרדה מינית באוניברסיטת תל-אביב כ-

"מי שביום האירוע נמנה עם חברי הסגל האקדמי של האוניברסיטה והתקיימו בינו לבין האוניברסיטה יחסי עבודה וכן כל מי שפועל מטעם האוניברסיטה במחקר או בהוראה."

הנתבע טוען כי הנוהל האמור אינו חל על הנתבע, שכן הוא לא עמד בהגדרה האמורה של "חבר סגל אקדמי".

יש לציין, תחילה, כי המועד הרלוונטי לבדיקה הוא מועד ביצוע העבירות של הטרדה מינית. נכון הדבר כי לא התקיימו באותה עת יחסי עבודה בין האוניברסיטה לבין הנתבע, אולם שאלה היא אם לא התקיימה החלופה השנייה בסעיף 2, של "כל מי שפועל מטעם האוניברסיטה במחקר או בהוראה". זו חלופה המבקשת להרחיב ולהעמיק את אכיפת האיסור על הטרדות מיניות במרחבי הקמפוס באופן המקדם סביבת עבודה בטוחה, המוגנת מפני ביצוע הטרדות לא רק מצד חברי סגל המצויים עם האוניברסיטה בקשרי עובד-מעביד, אלא גם מצד "כל" הפעילים האחרים באוניברסיטה במחקר או בהוראה. פעילים העוסקים בכך מקיימים מטבע הדברים אינטראקציות משמעותיות עם חברי סגל אחרים וסטודנטים.

20. המושג: "מטעם האוניברסיטה", בחלופה השנייה להגדרת "חבר סגל אקדמי" בסעיף 2 לנוהל למניעת הטרדה מינית, מקביל למושג "במסגרת האוניברסיטה". הוא מתייחס לאדם המבצע פעילות של מחקר או הוראה במתקני האוניברסיטה, בהרשאתה או תחת חסותה. חלופה זו כוללת בוודאי גם גימלאי סגל אקדמי אשר פעיל במסגרת האוניברסיטה במחקר או בהוראה. לאוניברסיטה יש עניין בביצוע פעילות מחקרית גם על ידי גימלאי הסגל האקדמי, דבר המקדם את מוניטין האוניברסיטה. הזיקה של גימלאי הסגל האקדמי לאוניברסיטה והזיהוי שלהם עם האוניברסיטה הם רבי-שנים והפגיעה כדימוי האוניברסיטה עקב ביצוע הטרדה מינית על-ידיהם בתקופה שבה הם מבצעים פעילות במסגרת האוניברסיטה היא עמוקה יותר מהפגיעה הנגרמת עקב הטרדה מינית על ידי חוקרים מזדמנים. גימלאי הסגל נהנה מזכויות שונות מול האוניברסיטה, לביצוע מחקר והוראה במתקני האוניברסיטה, ובכך כך הוא גם נושא בסנקציות מכוח הנוהל האמור. אין זה מתקבל על הדעת כי הנוהל יפורש כך שדווקא מול אוכלוסיה זו לא ניתן יהיה להגשים את תכליותיו.

יוער עוד, כי סעיף 2 לנוהל הנדון מגדיר כ"נציבים" שני גורמים אחראיים, אחד מקרב הסגל האקדמי והשני מקרב הסגל המינהלי. ביחס לנציב המגיע מקרב הסגל האקדמי נאמר בסעיף 3.2 לנוהל כי הוא יהיה פרופסור במשרה מלאה באוניברסיטה או פרופסור בגמלאות עם עדיפות לפרופ' אמריטוס. כיוון שסעיף 3.2 מבקש להגביל את קבוצת המועמדים האפשריים למילוי משרת הנציב כך שהיא תכלול בעלי דרגות מסוימות בלבד (דרגות בכירות) מתוך חוג כלל חברי הסגל האקדמי, נמצא צורך להבהיר מי מתוך חוג זה יוכל להיות מועמד למינוי

ונקבע כי מדובר בפרופסורים במשרה מלאה ופרופסורים בגימלאות (אשר כמובן אינם ב"משרה מלאה").

21. בתקופה אשר בה בוצעו עבירות ההטרדה המינית שבהן הורשע הנתבע, הנתבע היה גימלאי פעיל באוניברסיטה כתחום המחקרי וביצע מחקרים באוניברסיטה, במעבדה ובמשרדו באוניברסיטה, המוקצה לו לצורך ביצוע משימותיו האקדמיות במחקר ובהוראה. גם הנחיית דוקטורנטים ופוסט-דוקטורנטים והעסקת עוזרי מחקר הן פעילויות מחקריות מובהקות, אשר מיועדות להפקת מאמרים אקדמיים. הנתבע גם הגיש בקשות למענקי מחקר. בקשות כאלה, המשמשות מקור מימון להעסקת דוקטורנטים ופוסט-דוקטורנטים, כגון מענקי ISF, מוגשות באמצעות האוניברסיטה.

באמור לעיל מתמלאת הדרישה להיותו של הנתבע "חבר סגל אקדמי", לצורך סעיף 2 לנוהל למניעת הטרדה מינית, המתייחס לסטטוס של מבצע העבירה ביום שבו בוצעה העבירה. יוער עוד, ביחס לפעילות הנתבע במעבדה, כי כניסתו אליה נאסרה רק במסגרת מיתווה הדקאן השני מיום [REDACTED] וגם אז האיסור היה מסויג בכך שיתאפשר לו להמשיך (תחת הגבלות נוקשות) בהנחיית [REDACTED] במעבדה.

22. יש להוסיף, למעלה מן הצורך, כי מעבר לכך שארועי ההטרדה המינית אשר ביחס אליהם הורשע הנתבע התרחשו בתקופה אשר בה הוא היה מצוי בסטטוס של מי שפועל מטעם האוניברסיטה במחקר, הם גם התרחשו תוך כדי ביצוע הפעילות המחקרית עצמה, אם במעבדה ואם במשרדי הנתבע באוניברסיטה. העבירות בוצעו כלפי מתלוננות 1 ו-2, אשר שימשו כדוקטורנטית וכפוסט-דוקטורנטית של הנתבע, בהתאמה, במסגרת מפגשי ההנחייה, למעט ארוע אחד, ביחס לביגוד המתלוננת 2, אשר התרחש בהיותה חברת סגל בכיר. כאמור לעיל, הנחיית דוקטורנטים ופוסט-דוקטורנטים היא פעילות מחקרית.

ביחס להטרדת המתלוננת 2 בתקופת חברותה בסגל האקדמי, יש להדגיש, תחילה, כי גם ארוע זה התרחש בתקופה שבה הנתבע היה בסטטוס של מי שפעיל במחקר במסגרת האוניברסיטה, ועוד לפני המועד שבו הוגבלה כניסתו למעבדה (כאמור, ההגבלה הוטלה ביום [REDACTED]). תלונת המתלוננת 2 על ארוע זה הועלתה כבר בשיחתה עם הנציבה ביום [REDACTED] (ר' ת/3). די בכך לצורך החלת הנוהל למניעת הטרדה המינית גם ביחס לארוע זה. זאת ועוד: ברי כי הארוע הנדון התרחש אף הוא תוך כדי ביצוע הפעילות המחקרית עצמה של הנתבע. במכתב ת/4 מיום [REDACTED] המתלוננת 2 ציינה בסעיף 1 כי האמירות בעניין "כמה שפחות בגדים", בהקשר למיזוג האוויר, נאמרו בתקופת הפוסט, כשהיא עבדה עם הנתבע על מאמר במשרדו, שם עבדו יחד הרבה פעמים. בסיום המכתב היא הרחיבה את התיאור בסעיף 1 בציינה כי

ההערה הנדונה, בהקשר למיזוג האוויר, נאמרה גם בפגישות שהתנהלו אצל הנתבע במשרדו בתקופת חברותה בסגל הבכיר. עולה מן הדברים כי נוצר נוהג של קיום פגישות עבודה במשרדי הנתבע בין הנתבע לבין המתלוננת 2, כאשר המתלוננת קושרת בין שתי התקופות. יש גם לזכור, כי שני הצדדים – הנתבע ומתלוננת 2 – נהגו להגיע לאוניברסיטה למטרות מחקריות.

23. סעיף 6.8 לנוהל למניעת הטרדה מינית קובע כדלקמן:

"בנוסף לעונשים הקבועים בתקנוני המשמעת, במקרים של הרשעה בגין הטרדה מינית או התנכלות מוסמכים בתי הדין להורות על הרחקה של הנתבע המורשע מהקמפוס, מהמעונות או משטחי האוניברסיטה כולם או חלקם, מפעילות הקשורה עם האוניברסיטה, מאירועים הקשורים לאוניברסיטה, לתקופה שתקבע ומנימוקים שיירשמו."

24. על הענישה להיות מידתית, תוך איזון בין כל השיקולים הנזכרים לעיל. בהתאם לכך אני סבור כי יש להטיל על הנתבע את העונשים הבאים:

- א. נזיפה בכתב, על פי סעיף 4.1.1 לתקנון המשמעת.
- ב. מניעת הנחייה של תלמידים באוניברסיטה למשך תקופה של שנתיים מיום מתן גזר דין זה, מכוח סעיף 6.8 לנוהל למניעת הטרדה מינית וסעיף 4.1.10 לתקנון המשמעת. נוכח אופי העבירות, ראוי להגביל לתקופה מסוימת את הימצאות הנתבע בעמדת-מרות. יצוין כי הנחיית תלמידים יחד עם מנחה אחר, כמוצע על ידי הנתבע, לא תמנע את קיומם של יחסי-מרות.
- ג. שלילת הזכות לפעילות במסגרת האוניברסיטה במשך שנה מיום מתן גזר דין זה, מכוח סעיף 4.1.10 לתקנון המשמעת וסעיף 6.8 לנוהל האמור לעיל; הדבר יכלול מניעת שימוש במשרדי הנתבע באוניברסיטה, מניעה של הגשת בקשות מחקר באמצעות האוניברסיטה, ומניעת השתתפות בכנסים אקדמיים באוניברסיטה. מובהר כי העונש אינו כולל שלילת זכויות כספיות ואינו כולל פגיעה בזכותו של הנתבע להשתתף בפעילויות אשר הציבור הרחב זכאי להשתתף בהן. על-מנת לאפשר לנתבע התארגנות מתאימה, העונש של מניעת השימוש במשרדי הנתבע יתחיל רק 30 ימים לאחר העברת גזר דין זה לנתבע.

25. שאלה לא קלה בענייננו היא אם יש לפרסם את שם הנתבע בפסק הדין ובגזר הדין. סעיף 18.9 לתקנון המשמעת קובע כדלקמן:

"פסק הדין וגזר הדין יהיו פומביים.

המותב היושב בדין יחליט אם פסק הדין וגזר הדין יפורסמו, תוך ציון שם הנתבע או בעליו. החלטה דבר פרסום שם הנתבע תעשה לאחר שתינתן לנפגע/ למתלונן האפשרות להביע עמדתו בנושא."

נוסח זה הותקן בשנת 2016, כאשר לפני כן ניתן היה להורות אמנם על פרסום השם, אך ברירת המחל הייתה כי אין לפרסם אותו. בפסק דין של ערכאת הערעור של מערכת הביטחון והשיפוט של הסגל האקדמי מיום 20/8/19 נקבע כי התיקון לא יחול על עבירות שנעברו לפני התיקון. בענייננו הרוב המכריע של העבירות בוצע לאחר מועד זה. בכל הנוגע למתלוננת 1, היא החלה את העבודה על הצעת המחקר בשנת [REDACTED] ונראה כי חלק מן העבירות כלפיה בוצע אמנם לפני מועד זה. עם זאת, חלק משמעותי אחר בוצע לאחר שנת [REDACTED] כך, למשל, ביחס לאמירות פוגעניות כלפיה, המתלוננת העידה כי הן החלו בסביבות [REDACTED] ועם הזמן זה היה גרוע יותר כך שבשנת [REDACTED] זה ארע כמעט כל יום (פר' 4/6/24, ע' 126 – 128).

26. סעיף 6.4 לנוהל למניעת הטרדה מינית קובע כדלקמן:

"הדיון בהליך המשמעתי ייערך בדלתיים סגורות. פסק הדין וגזר הדין יהיו פומביים. פסק הדין וגזר הדין יפורסמו תוך השמטת פרטים העלולים להוביל לזיהוי פרטי הנפגע והעדים. המותב היושב בדין יחליט אם פסק הדין וגזר הדין יפורסמו, תוך ציון שם הנתבע או בלעדיו. החלטה בדבר פרסום שם הנתבע תעשה לאחר שתינתן לנפגע האפשרות להביע עמדתו בנושא."

27. מתחייב אם כן מכוח ההוראות האמורות לעיל כי פסק הדין וגזר הדין יהיו פומביים. למותב נתון שיקול דעת ביחס לשאלה אם שם הנתבע יפורסם.

28. המתלוננות 1 ו-2 וכן מר [REDACTED] ביקשו כי שם הנתבע יפורסם. המתלוננת 3 מסרה כי היא מותירה עניין זה לשיקול דעת התביעה. התביעה מבקשת כי שם הנתבע יפורסם. הנתבע מתנגד לכך. יצוין כי בכל הנוגע לעמיתיו של הנתבע בחוג באוניברסיטה שאליו הוא משתייך, ספק אם תהיה נפקות רבה לחיסוי שם הנתבע. הנתבע ציין כי השמועות ביחס להגשת התלונות וקיום ההליך המשמעתי נפוצו אצל עמיתיו לחוג והובילו להחרמתו. עם זאת, לחיסוי שם הנתבע עשויה להיות משמעות רבה כאשר מדובר בציבור ובמי שאינם בחוג הנדון.

29. יצוין כי היקף ההגנה על חסיון הנתבע, לפי תקנון המשמעת והנוהל למניעת הטרדה מינית, הוא שונה מאשר היקף ההגנה על חסיון הנפגעים והעדים בהקשר של הטרדה מינית. ההגנה בפרדיגמה השנייה רחבה יותר וכוללת לא רק את חסיון השם אלא גם חסיון פרטים העלולים להוביל לזיהוי הנפגע או העדים. הדבר מוצדק נוכח ההגנה המיוחדת שיש להקנות לנפגעי הטרדה מינית. יש לעודד הגשת תלונות ומסירת עדות בתחום זה, באופן אשר יוביל לחשיפת עוברי העבירות וימנע את המשך ביצוען. במסגרת הפרדיגמה הראשונה, נכון אמנם הדבר כי שם הנתבע עלול להיחשף באופן עקיף, כתוצאה מפרטים שונים שיפורסמו, אך הצורך בשקיפות (אשר נפגעת ככל שפרטים רבים בפסק הדין ובגזר הדין נמחקים) והצורך בהרתעת הכלל מפני ביצוע עבירות דומות, המהווים סיבות לכך שמוקנה לבית הדין שיקול דעת לפרסם גם את השם עצמו, גובר על סיכון זה ויש להסתפק בחסיון השם בלבד, אם יוחלט כי הטלת חסיון היא ראויה כל-עיקר.

30. כאמור, פרסום שמם של נתבעים נועד לתכליות של הרתעה וחיזוק השקיפות של הליכים משמעתיים. כמו-כן הוא נועד להגן על נפגעים פוטנציאליים בעתיד. במקרה של זיכוי, ההצדקה לפרסום שם הנתבע נחלשת. חתך נוסף הוא אופי העבירה. כאשר מדובר בהרשעה בעבירות של הטרדה מינית, הצורך להגן על סביבת העבודה מפני פגיעות נוספות וכן שיקולי הרתעה כלליים מתעצמים והנטייה לפרסם את שם הנתבע מתחזקת.

31. הסוגיה האמורה מציבה דילמה לא קלה בענייננו. ככל שמדובר בשיקול של הרתעת הכלל, העבירות שבהן הורשע הנתבע הן חמורות וכוללות גם הטרדה מינית (מילולית). בפרסום השם יש גורם מרתיע. עם זאת, הנתבע גם זוכה מן האישום בעבירות נטענות לא מעטות.

הצורך בפרסום שם הנתבע לצורך הגנה על סביבת העבודה מפני פגיעות נוספות מצדו אינו רב בענייננו. זאת, נוכח היות הנתבע גימלאי אשר מחמת כך פעילותו במסגרת האוניברסיטה היא חלקית, וכן נוכח האיסורים שיוטלו על פעילותו באוניברסיטה למשך תקופה מסוימת, על פי גזר דין זה, כאמור לעיל. ניתן גם לקוות כי הנתבע למד את הלקח ויימנע מחזרה על התנהגותו מושא תיק זה. בנוסף, ככל שמדובר בהגנה על הנפגעים בתיק זה, הם אינם נמצאים עוד באוניברסיטה.

באשר לשיקול השקיפות, פרסום השם ישרת היטב את הצורך בשקיפות. עם זאת, גם פרסום פסק הדין וגזר הדין ללא שם הנתבע משרת את תכליות ההרתעה הכללית והשקיפות, אף כי ברמה נמוכה יותר.

32. יש לייחס משקל לבקשת הנפגעים הנזכרת לעיל, כי שם הנתבע יפורסם. מדובר בבני אדם שהושפלו על ידי הנתבע ומבקשים לגמול לו ולזכות בתיקון, על ידי פרסום העובדה כי הנתבע גרם לפגיעות.

33. במאזן השיקולים הרלוונטיים דומה כי הייתה קיימת בסופו של דבר הצדקה לפרסום שם הנתבע, אלמלא שיקול אחד אשר לטעמי מטה את הכף, אם כי מעט בדוחק. הכוונה היא לגילו המתקדם של הנתבע (כבן 80), המצוי במעמד של גימלאי, בשלהי הקריירה שלו. הדבר מצדיק במקרה זה נקיטת גישה שאינה ממצה עימו את הדין. יש גם לזכור, כאמור לעיל, כי להחלטה להימנע מפרסום השם תהיה ככל הנראה נפקות רבה בעיקר ככל שמדובר בפרסום לציבור ולמי שאינם עמיתי הנתבע בחוג באוניברסיטה שאליו הוא משתייך, שכן דבר קיום ההליכים כבר ידוע בחוג הנדון.

34. דעתי אם כן היא כי יש לפרסם אמנם את פסק הדין וגזר הדין, אולם יש לעשות זאת ללא פרסום שם הנתבע. בכל הנוגע למתלוננות 1 ו-2, אשר ביחס להן הוגשו כנגד הנתבע אישומים בגין הטרדה מינית, והעדים שהעידו ביחס לאישומים אלה, יש לנהוג בהתאם לסעיף 6.4 לנהל למניעת הטרדה מינית ולהימנע מפרסום השם וכן מפרסום פרטים העלולים לזהותם, בפסק הדין ובגזר הדין. מטעמי פרטיות, אין לפרסם גם את שמם של המתלוננת 3 ושל [REDACTED] הם נקלעו להליך משמעתי זה על לא עוול בכפם, ולכן יש גם להימנע מפרסום פרטים העלולים לזהותם. הפרסום אינו דרוש לצורך הרתעה מפני ביצוע עבירות ומידת הפגיעה בשקיפות עקב החיסוי אינה שקולה לצורך בהגנה על פרטיותם.

פרופ' גיל מרקוביץ

אני מסכים.

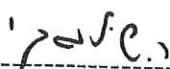
עו"ד רחל שילנסקי

אני מסכימה.

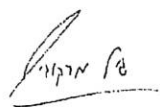

הוחלט פה-אחד כאמור בסעיפים 24 ו-34 לחוות דעתו של יו"ר המותב, פרופ' מיגל דויטש.

ניתן היום, 23/8/26, שלא במעמד הצדדים.

פרופ' מיגל דויטש, יו"ר

פרופ' גיל מרקוביץ

פרופ' מיגל דויטש, יו"ר

